



Sprachkünste

Helwig, Christoph

Giessae, 1619

Rest der Hebreischen Sprachkunst/ Darinnen die wunderbarliche
manigfaltige Verwandlung der Puncten in gewisse Heubtgründe gefasset/
und deutlich in der kürtze erkleret wird.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70058)

Vorlest - wird verwandelt in :

Left - wird verwandelt nur im Besitzstand.

הּ wird verwandelt in ח

ממלכה und ממלכת
ממלכת ממלכת ממלכות

- Einsilbige von Doppelter Wurzel gehen wie לב

- am end wird verwandelt in Scheva [und vor כם 7 in Saggol.]

הּ wird weggeworfen.

[ausgenommen den Besitzstand.]

מלך ist die gemäine form.

Nach קבר gehen diese: פצע פרץ פצע פצע
פתח צמח קרב רכב שכר ספר נברר
זע רשת

Item Mangelh. Vnzilhaftweise /

וּ wird verwandelt in ו

- Einsilbigenemen zu sich Dagges.
Von gedoppelter wurzel.

וּ Einsilbige von doppelter wurzel / gehen wie הַק

Holem wird verwandelt in Scheva / und vor ein andern Scheva in Komez.

¶ Diese הם הו הם הו behalten alzeit die Puncten des Besitzstands / wenn er verwandelt wird.

Die Geschlechtwandlung helt sich nach den Nachgeheffeten mit Einziger Zahl.

Nach.

Nachgehett: Befizstand Wlos.

Nachgehett: Befizstand Wlos.

| | | | | | | |
|------|-------|-------|-------|-------|--------|-----------|
| דבר | דבר | דבר | קרוב | קרוב | קרוב | |
| דברי | דברי | דברים | קרובי | קרובי | קרובים | |
| ברכת | ברכת | ברכה | שפחת | שפחת | שפחה | ה am end |
| | ברכות | ברכות | שפחת | שפחת | שפחות | Weiblich |
| | | | | | | er. |
| לב | לב | לב | עבר | עבר | עבר | am end. |
| לבי | לבי | לבים | עברי | עברי | עברים | |
| | | | | | | |
| מקנ | מקנה | מקנה | מקנ | מקנה | מקנה | ה am end. |
| מקני | מקני | מקנים | מקני | מקני | מקנים | |
| | | | | | | |
| מלכ | מלך | מלך | מלכ | מלך | מלך | } v v |
| מלכי | מלכי | מלכים | מלכי | מלכי | מלכים | |
| | | | | | | |
| איל | איל | איל | איל | איל | איל | |
| אילי | אילי | אילים | אילי | אילי | אילים | |
| | | | | | | |
| קמצ | קמצ | קמצ | קמצ | קמצ | קמצ | ו |
| קמצי | קמצי | קמצים | קמצי | קמצי | קמצים | |

Sonder.

Rest der Hebräischen
Sonderbare Vurrichtige Mannwörter.

| | | | |
|---|---|---|---|
| פּה פּי פּי פּי פּים סוּחַ פּיוח | פּה פּי פּי פּי פּים סוּחַ פּיוח | אב אבִי אבִי נו אבִי אבִי אבִי נו | אב אבִי אבִי נו אבִי אבִי אבִי נו |
| כּלִי כּלִי כּלִי כּלִי כּלִים כּלִים כּלִים כּלִים | כּלִי כּלִי כּלִי כּלִי כּלִים כּלִים כּלִים כּלִים | אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי | אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי אחִי |
| בֵּית בֵּית בֵּית בֵּית בֵּתים בֵּתִי בֵּתִי בֵּת | בֵּית בֵּית בֵּית בֵּית בֵּתים בֵּתִי בֵּתִי בֵּת | אִשׁ אִשׁ אִשׁ אִשׁ אִשִּׁים אִשִּׁי אִשִּׁי אִשִּׁי | אִשׁ אִשׁ אִשׁ אִשׁ אִשִּׁים אִשִּׁי אִשִּׁי אִשִּׁי |
| עֵיר עֵיר עֵיר עֵיר עֵרִים עֵרִים עֵרִים עֵרִים | עֵיר עֵיר עֵיר עֵיר עֵרִים עֵרִים עֵרִים עֵרִים | בֵּן בֵּן בֵּן בֵּן בָּנִים בָּנִי בָּנִי בָּנִי | בֵּן בֵּן בֵּן בֵּן בָּנִים בָּנִי בָּנִי בָּנִי |
| רֹאשׁ רֹאשׁ רֹאשׁ רֹאשׁ רֹאשִׁים רֹאשִׁי רֹאשִׁי רֹאשִׁי | רֹאשׁ רֹאשׁ רֹאשׁ רֹאשׁ רֹאשִׁים רֹאשִׁי רֹאשִׁי רֹאשִׁי | בֵּת בֵּת בֵּת בֵּת בָּנוֹת בָּנוֹת בָּנוֹת בָּנוֹת | בֵּת בֵּת בֵּת בֵּת בָּנוֹת בָּנוֹת בָּנוֹת בָּנוֹת |
| שֵׁם שֵׁם שֵׁם שֵׁם שְׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹת | שֵׁם שֵׁם שֵׁם שֵׁם שְׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹת | | שֵׁם שֵׁם שֵׁם שֵׁם שְׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹת |

Nachgeheffete der Sagwörter.

Tafel ein der Nachgeheffeten / wie sie Sagwörtern angehenckt werden.

Nemlich / eben wie ahn Einzige Männ. wörter.

Ausgenommen /

יָ mit den übrigen. יָ mit Vergangener Zeit

יָ mit den übrigen. יָ mit Vergangener Zeit

יָ mit Künftiger und Anderw. יָ mit Vergangener Zeit.

יָ mit Künftiger und Anderweise. יָ mit Vergangener Zeit / Unbesitzer weise / und Sagwörter.

¶ Wann aber das Sagwort sich auf ein Selblaut ändert / so bedarf man nichts andern vorhergehen. den Puncten / als / צִיְתִיק

Verfürung d Puncten wegen d Nachgeheffeten / (und ebenmässig wegen d zugefesten silben הַ und יְ : הַ

Dann } - lestohn eins / wird verwandelt in Scheva [das lest aber bleibt durch alle Personen.]

- lest wird verwandelt in Scheva [und vor כִּן כִּן הִן in Saggol.]

Solem wird allenthalben in Scheva verwandelt.

[und so noch ein ander Scheva folgt / in ein Komez.]

הַ wird weggeworffen.

הַ wird verwandelt in הַ :

- lest wird verwandelt in Komez.

¶ In Unbesitzer weise i. Veränderung geschicht ein Versetzung /

פָּקְדִי פָּקְדִי אוֹדֵר פָּקְדִי (פָּקֵר אִישׁ)

פָּקְדִים פָּקְדִים פָּקְדִים אוֹדֵר פָּקְדִים

פָּקְדִים פָּקְדִים פָּקְדִים אוֹדֵר פָּקְדִים

Also auch in der Anderweise i. Veränderung / als /

פָּקְדִי פָּקְדִי אוֹדֵר פָּקְדִי פָּקְדִים

¶ Es geschicht auch eine Verwandlung in d Anderweise 2. Veränderung / als :

הַפָּקְדִי הַפָּקְדִי הַפָּקְדִי (אִישׁ הַפָּקֵר)

הַפָּקְדִים

Die Künftige Zeit und Anderweise / die sich auf ein Pattah oder Komez ändert / behalten ein Komez wegen der Nachgeheffeten / durch alle Personen hindurch / als :

יִמְצָאָה יִשְׁאַלְהוּ שְׂמֵעֵי סְחָרִיתָ

c ij Nachs



Rest der Hebräischen
Nachgeheftete der Nebensörter.

| Weibliche. | | | Weibliche. | |
|------------|-----------|-------------|------------|---------|
| | אלי | אל | | בי |
| | אלינו | | | בנו |
| אליך | אליך | | | בך (בך) |
| כן | אליכם | | | בכם |
| אליה | אליו | | | בו |
| הו | אליהם | | בהם (בם) | |
| | אתי | את | | כמני |
| | אתנו | | | כמנו |
| אתך | אתך (אתך) | | | כמך |
| כן | אתכם | | | כמכן |
| אתה | אתו | | | כמה |
| אתו | אתם | | הו | |
| | אתי | את (mit) | | לי |
| | אתנו | | | לנו |
| אתך | אתך (אתך) | | | לך (לך) |
| כן | אתכם | | | לכם |
| אתה | אתו | | | לו |
| אתו | אתם | | להם | |
| | אחרי | אחר | | ממני |
| | אחרינו | | | ממנו |
| אחריך | אחריך | | | ממך |
| כן | אחריכם | | | ממכן |
| אחריה | אחריו | | | ממנה |
| הו | אחריהם | | מהו | |

Nachge

Sprachkunst.
Nachgeheftete der Nebenvörter.

| Weibliche. | | Weibliche. | |
|------------------------|---|-----------------------------|---|
| איִךְ (אִיכָה) אִיךְ | } | נָגַדְי | } |
| כֹּן | | נָגַדְנוּ | |
| אִיָּה | | נָגַדְהָ c. | |
| אִיִּם | } | עָלִי | } |
| אִיִּן | | עָלִינוּ | |
| אִיִּם | | עָלִיךְ | |
| אִינְנִי & אִינְנִי | } | עָלִיכֶם | } |
| אִינְנוּ | | עָלִינוּ | |
| אִינְךָ | | עָלִיָּה | |
| אִינְכֶם | } | עָלִיהֶם | } |
| אִינְנוּ | | עָמִי & עָמְרִי | |
| אִינְם | | עָמְנוּ | |
| בִּינִי | } | עָמְךָ (עָמְךָ) | } |
| בִּינְנוּ & בִּינְנוּ | | עָמְכֶם | |
| בִּינְךָ & בִּינְךָ | | עָמְנוּ | |
| בִּינְכֶם & בִּינְכֶם | } | עָמְם | } |
| בִּינְנוּ & בִּינְנוּ | | עָדִי עָדִינוּ | |
| בִּינְם & בִּינְם | | עָדִיךְ עָדִיכֶם | |
| בִּינוֹת בִּינוֹתֵי c. | } | עָדִיו עָדִיהֶם | } |
| בְּעָרִי | | עָדִי & עָדִינִי | |
| בְּעָרֵנוּ | | עָדִינוּ עָדִיךְ | |
| בְּעָרְךָ | } | עָדִיכֶם עָדִיכֶם | } |
| בְּעָרְכֶם | | עָדִינוּ עָדִיךְ | |
| בְּעָרֵי | | עָדִיכֶם עָדִיכֶם | |
| בְּעָרֵם | } | עָדִיכֶם עָדִיכֶם | } |
| הִנְנִי & הִנְנִי | | תַּחְתִּי & תַּחְתִּי | |
| הִנְנוּ & הִנְנוּ | | תַּחְתִּינוּ & תַּחְתִּינוּ | |
| הִנְךָ | } | תַּחְתִּיךְ & תַּחְתִּיךְ | } |
| כֹּן | | תַּחְתִּיכֶם & תַּחְתִּיכֶם | |
| | | תַּחְתִּינוּ יוֹנוּ | |
| הִנְנוּ & הִנְנוּ | } | תַּחְתִּיכֶם & תַּחְתִּיכֶם | } |
| הִנְךָ | | תַּחְתִּיכֶם & תַּחְתִּיכֶם | |
| כֹּן | | תַּחְתִּיכֶם & תַּחְתִּיכֶם | |
| הִנְנוּ & הִנְנוּ | | תַּחְתִּיכֶם & תַּחְתִּיכֶם | |

Rest der Hebräischen Aufs zusammengesetzte Scheva/ Ausnehmungen.

¶ Anstatt des Einfachen Scheva / wird genommen (..)

1. In der Einzig Ersterperson der Künftigen 1. Veränderung / als — אַעֲבֹר
2. In der Künftigen 1. Veränderung / so auf ein Pattah ausgehet — תִּחֲזֹק
3. In der Andern und Unbesizten weise / deren somit א anfaben / — אֲבֹל

[Auch in Künftiger Zeit / ohn in sechs zuvor erzehlten.]

4. In Vergangener Zeit 2. Veränderung — הֶעֱבִיר
5. In Vergangener Zeit und SagWännwort Leidender 1. Veränderung — נֶעְבַּר

6. In wenig andern / so das Wortbuch außweiset / als /

אלהים אמת אמונה בארות היות :

¶ Anstatt des Einfachtigen Scheva / wird genommen (..)

1. In Leidender 2. Veränderung — הֶעֱבִיר
2. In dieser Wännworts Form קמץ — אֱהִי
3. In wenig andern / als — אֲנִי חֲרִי חֲלִי

Anmerkungen.

- I. Kälbuchstaben (החע) wenn sie seind Dritte in der wurzel / behalten das einfach Scheva / als — שִׁמְעָתִי
- II. Kälbuchstaben machen ihnen den vorhergehenden kurzen Selblaut ähnlich / als — הָאֵמֶן תִּחֲזֹק תֶּעֱבֹר
- III. Oftt geschicht ein Einziehung oder Abfärzung / daß solch ähnligkeit gestämpelt wird unter dem Kälbuchstaben — הֶעֱתִיק יֶעֱתֵר
- IV. Kälbuchstaben / wenn noch ein Scheva flugs hernach folgt / verlieren das Scheva aus dem zusammengesetzten / — יֶהְרֹגוּ יֶעֱבְרוּ

¶ Selten wird das zusammengesetz Scheva unter andern / als Kälbuchstaben / gefunden / als / — יִהְלֵלוּ מִבְּרַכְיָה וְהָב לִקְחָהּ

[Disß geschicht bißweilen unter gedoppelten buchstaben / und unter dem ך mehr als unter andern.]

*Aufs

* Aufs Wandelwau Exempel.

| Endere End. Nitic in Zere | Endere Langen Selblaut am end in ein kurzen! (wenn ein langer vorhergehet.) | Wirffeweg ה | |
|------------------------------|--|-------------------|--|
| יבדיל -- ויבדל | יקום -- ויקם | יגלה -- ויגל | |
| יצמיח -- ויצמח | יקים -- ויקם | יפתה -- ויפת | |
| | יקומם -- ויקומם | ישתה -- וישת | |
| | יגל -- ויגל | יגלה -- ויגל | |
| | יגל -- ויגל | ישקה -- וישק | |
| | יברך -- ויברך | יגלה -- ויגל | |
| | ישאר -- וישאר | יתגלה -- ויתגל | |
| | תגוח -- ותגח | יגלה -- ויגל | |
| | יריח -- וירח | In Kälbuchstaben. | |
| | יסיר -- ויסר | יעשה -- ויעש | |
| | ¶ Ausgenommen | יחצה -- ויחץ | |
| | 1. Erstperson Einzig/ | ישעה -- וישע | |
| | 2. Ausgehend auf א : | Sonderliche: | |
| | אקים -- ואקים | יראה -- וירא | |
| | יבא -- ויבא | יחרה -- ויחר | |
| | | יחנה -- ויחן | |

ד

9. Zu

9. In Zusammensetzung der Vorgeheffeten.

וְכֵן שֶׁבַע Scheva ist der ordentliche Punct.

וְכֵן לֶבֶת Wann noch ein ander Scheva folgt / wird ein Klein Zirc drauß.
[Und auß dem ו ein ו]

וְכֵן לֶבֶת Wann ein ו folgen sol / wird ein groß Zirc drauß.

וְכֵן לֶבֶת } Wann ein zusammengesetz Scheva folgt / wirds demselben ähn-
וְכֵן לֶבֶת } lich gemacht.
וְכֵן לֶבֶת }

בממ וְכֵן לֶבֶת Wann ein Lefzenbuchstab folgt / wird ein ו drauß.

וְכֵן לֶבֶת Wann ein Wandelwau Künftiger zeit / hat ein Pattah sampt ein Dagges.

וְכֵן לֶבֶת Wann zwischen zweien Mannwörtern hat Kamez / so ein Accent folgt.

וְכֵן לֶבֶת וְכֵן לֶבֶת וְכֵן לֶבֶת Werffen das Zeigend ה weg / und nehmen sein Puncten.

וְכֵן לֶבֶת Hirc sampt ein Dagges / ist der ordentliche Punct.

וְכֵן לֶבֶת אההער ... וְכֵן לֶבֶת Wird ein Zere drauß / wenn ein Kälbuchstab oder ה folgt.

וְכֵן לֶבֶת Pattah sampt ein Dagges / ist der ordentliche Punct.

וְכֵן לֶבֶת ההי ... וְכֵן לֶבֶת Wann ein He / Zeth / Schevir Jod folgt / ist ein bloß Pattah.

וְכֵן לֶבֶת אער ... וְכֵן לֶבֶת Wann ein Aleph / Ain / Resch folgt / wird ein Kamez drauß.

וְכֵן לֶבֶת הער ... וְכֵן לֶבֶת Wann ein He / Zeth / Ain folgt mit ein Kamez / wird ein Säggold drauß.

וְכֵן לֶבֶת Fragend He / Hat ein Hateph Pattah. Wo ein Scheva folget / ein bloß Pattah.
Wenn ein Kälbuchstab folgt / ist dem zeigenden He gleich.

Exem:

Sprachkunst.
Exempel der Vorgeheffteteten.

וְחֶשֶׁךְ כְּאֶחָד לְכֹל בְּרֵאשִׁית
וְרִבּוֹ כְּדַמּוֹתֵינוּ לִפְנֵי בְרִיקָע

[Ausgenomen] וְיִהְיֶה כִּימֵי כִּימֵי [וְיִהְיֶה כִּי הָיָה לִיהְוֶה בִּיהוֶה]

[Ausgenomen] וְאֲנִי כְּאֲשֶׁר לַעֲבֹד בְּחִלּוֹם [לְאֲרֹנִי בְּאֲרֹנִי]
[Ausgenomen] וְאֵלֵהִים לְאֵלֵהִים כְּאֵלֵהִים בְּאֵלֵהִים

וּבֵין וּמְכַל וּפְרוֹ
וְיֹאמֶר

קִיץ וְחֶרֶף קָר וְחַם

בְּיוֹם כְּצַדִּיק לִפְתַּח כְּחֹל לְחֶשֶׁךְ לְרִיקָע

מְכַל

מְאֹרִם מְחַטֵּז מַעֲשׂוֹת מְרַב

הַשָּׁמַיִם הַלֵּילָה

הַחֶלֶד הַחֶרֶב הַיְקוּם

הָאֲרָם הָעוֹף הָרֶמֶשׂ

הַחַרְבִּים הַחֶרֶבָה הָעָרִים

הַלֵּא הַשָּׁמֶר הַמְּכַסֶּה

F I N I S.

